

„Czas” wychodzi codziennie wieczór, wyjąwszy niedziele i dni świąteczne.
Oddzielne N^o Czasu, o ile zapas starczy, w Krakowie po 10 c., we Lwowie lub z przesyłką pocztową 12 c.

Prenumerata wynosi:

Pocztą w państwie austriackim	na cały rok	na kwartał	na 1 miesiąc
niemieckim	24 zlr.	6 zlr.	2 zlr. 10 ct.
do Włoch, Francji, Anglii, Belgii, Szwajcarii, Turcji i innych państw, należących do związku pocztowego	32 zlr.	8 zlr.	3 zlr.

Prenumeratę przyjmuje się tylko od 1-go do ostatniego dnia w miesiącu.
Listy z pieniędzmi i przekazy pieniężne na prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać franco do Administracji Czasu w Krakowie. — Listy reklamacyjne nieopłacone nie podlegają opłacie pocztowej. — Listów niefrankowanych nie przyjmujemy się.
Reklamisy nadsyłanych nie zwraca się.

GZAS

Prenumeratę przyjmują:

Administracja „CZASU” w Krakowie i urzędy pocztowe. Miejscowa prenumeratę księgarnia S. A. Krzyżanowski, handel Z. Skalskiego w Sukienicach, biuro dzienników i ogłoszeń E. Silberstein w Rybniku i ul. św. Jana. — Ogłoszenia (inseraty) przyjmują się za opłatą od miejsca wiersza drobnym drukiem (petit) za pierwszy raz 10 ct., za każdy następny po 5 ct. Nadesłane (na 3 stronie) od miejsca wiersza drukiem drobnym po 30 ct. za każdy raz. — Prenumeratę przyjmują: we Lwowie Biuro dzienników ul. Karola Ludwika 1. 9, Ajencya „CZASU” w głównym składzie tytoniu Nr II ulica Trybunalska L. 4; w Paryżu wydział p. Adam. Rue des Saints-Pères 81, (prenumeratę p. W. Rakowski, Courbevoie pod Paryżem, Rue du Chemin de fer 44); w Wiedniu p. Hasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurtu n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu), A. Oppel, R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze), H. Schalek, M. Dukes, J. Danneberg, A. Berndt, M. Stern, (tylko prenumeratę pp. H. Goldschmidt & C.); w Frankfurcie n. M. G. L. Danbe & C. W Warszawie przyjmują ogłoszenia pp. Reichmann i Fendler, biuro ogłoszeń przy ul. Senatorskiej.

Przedpłata na „CZAS”

od 1 kwietnia 1888 r.

Z przesyłką pocztową w państwie Austriackim:

na pół roku	na kwartał	na 1 miesiąc
zlr. 12	zlr. 6	zlr. 2-50

Z przesyłką pocztową do Niemiec:

na pół roku	na kwartał	na 1 miesiąc
25 marek	14 marek	6 marek.

Uprasza się o wcześnie zamawianie i wyraźne wypisanie nazwiska i miejsca odbioru albo nadesłanie dawnej opaski drukowanej z adresem.

Oprócz wielu innych felietonów zamieszczać będzie *Czas* w drugim kwartale 1888 r. dalszy ciąg zajmującej powieści Henryka Sienkiewicza p. t.: **Pan Wołodyjowski**.

Prenumerata liczy się tylko od pierwszego do ostatniego dnia w miesiącu.

Reklamacje prenumeratorów o niedosłże N^o mogą być uwzględnione tylko w przeciągu 3 dni od daty dotychczas N^ou dziennika. Numer zagubione mogą być dostarczone o ile zapas starczy za gotówkę lub za zaliczką po cenie 12 cent. za każdy Numer.

Prenumeratę, którą przyjmuje Administracja *Czasu* w Krakowie i wszystkie urzędy pocztowe, najdogodniej i najtaniej przesyłać **przekazem pocztowym**.

Cena „CZASU” z ograniczoną ogłoszoną jest w tytule każdego Numeru.

Miejscowa prenumeratę przyjmuje Administracja „Czasu” tudzież ajencye pp. E. Silberstein biuro dzienników i ogłoszeń przy placu Maryackim 9, handel Z. Skalskiego w Sukienicach pod L. 27, sprzedaż gazet Win. Kuklińskiego w hall Sukienic L. 6, księgarnia Stan. A. Krzyżanowskiego w rynku głównym, handel Bajera przy ul. Grodzkiej, główna trafika w rynku głównym.

We Lwowie przyjmuje prenumeratę p. Józef Knapp w głównej trafice cygar 1 tytoniu Nr. 2 przy ulicy Trybunalskiej i Biuro dzienników przy ulicy Karola Ludwika 1. 9.

PP. Prenumeratorowie *Czasu* mogą nabywać w Administracji *Czasu* kompletne, ozdobnie oprawne w angielskie płótno ze złotymi wyciskami dzieła **Juliusa Słowackiego** w 6 tomach i „**Ramoty**” **Augusta Wilkońskiego**, najznakomitszego humorysty polskiego, w 6 tomach; razem za 5 zlr.

Przegląd Polityczny.

Kraków 27 marca.

Fremdenblatt pisze: „Przesłane z Wiednia dziennikom angielskim wiadomości chcą obecność króla rumuńskiego, tudzież obecność kmdanta kor-

Pan Wołodyjowski.

POWIEŚĆ

Henryka Sienkiewicza.

(101)

(Ciąg dalszy).

Do Kamieńca jechali wolno, bo tabor posuwał się bardzo powoli. Szły w nim wozy, stada koni, woły, bawoły, wielbłądy; czeladź wojskowa czuwała nad stadami. Niektórzy z czeladzi i z żołnierzy poženili się w Chreptowie, więc i niewiast nie brakło w taborze.

Wojska było tyle, co pod Nowowiejskim, prócz tego dwicście piechoty węgierskiej, którą oddział mały rycerz własnym kosztem wystawił i wyćwiczył. Patronowała im Basia, a dowodził nimi oficer dobry, Kaluszewski. Węgrzynów prawdziwych nie było wcale w tej piechocie, która tylko dlatego zwala się węgierską, iż moderniek miała mądziarski. Podoficerami byli „służali” żołnierze z dragonów, szeregowcy zaś składali się z dawnych „zbojów” i grasantów, pochwytyanych z łupieżnych watah i skazanych na postronku. Tym darowano życie pod warunkiem, że będą w piechocie służyli i wiernością a męstwem dawne grzechy zgładzą.

Nie brakło też między nimi i ochotników, którzy, porzucając jary, odoje i tym podobne zbójckie komysze, woleli na służbę do chreptowskiego „małego sokola” przystać, niż czuć męcz jego, zawieszony nad głowami. Był to lud niezbyt sworny i niedość jeszcze wyćwiczone, ale mężny, przywykły do niewygod, niebezpieczeństw i krwi przelewu. Basia nadzwyczaj kochała te piechotę, jako dziecko Michałowe, a w ich dzikich sercach przedko zrodziło się przywiązanie do cudnej i dobrej pani.

Teraz więc szli nakół jej kolaski, z samopami na ramionach, szablami przy bokach, dumni

pusu w Sybinie jenerała broni barona Schöfelda w Wiedniu zastawił w związku z naradami wojskowego charakteru. Na mocy autentycznych informacji jesteśmy w możności oświadczyć, iż przy tych wiadomościach chodzi tylko o kombinacje z powietrza pochwycone. Jenerał broni bar. Schöfeld przebywa w Wiedniu dla pielęgnowania swego nadwątłego zdrowia i nie miał wcale audyencyj u króla rumuńskiego.

Jak donoszą z Budapesztu, odbywały się tam w ubiegłym tygodniu konferencye posłów sejmowy serbskiej narodowości, na których powzięto uchwały względem wydawania organu stronnictwa *Srpski Dnevnik*, tudzież względem sformułowania dziennikarskiego programu. Dziennik ten ma wychodzić od 1 kwietnia codziennie w Budapeszcie, a podpisywanym będzie przez barona Nikolicza, jako właściciela, a postą Stojackowicza, jako naczelnego redaktora. Dziennik ten będzie organem serbskich posłów w Peszcie, tudzież zagrebskiego klubu serbskiego.

Z Nowego Sadu dochodzi wiadomość, iż w Karłowicach czynią przygotowania do uroczystego obchodu w kcie 40-letniego jubileuszu kapłańskiego patriarchy Angielicza.

Postanowienie rządu bułgarskiego: pozostawienia noty wezrya bez odpowiedzi, jest już faktem nieulegającym żadnej wątpliwości. Pannje też, tak w Zofii, jak i w kołach dyplomatycznych konstancyjopolitańskich przekonanie, że Porta, bez przyzwolenia na to wszystkich mocarstw, nie da się porwać do żadnego dalszego kroku, wbrew wszelkim usiłowniom, jakie w tej mierze czyni przy każdej nadarzającej się sposobności, posel rosyjski Nelidow.

Wobec świeżych umizgów prasy rosyjskiej do Niemiec znacząca jest bardzo świeża enuncyacja *Köln. Ztg.*, w której między innymi wyraża zdanie, że lud niemiecki ma wszelki powód przyjmowania usiłowań Rosji zbliżenia się teraz do Niemiec z pewnem niedowierzaniem, chociaż w gruncie rzeczy nie życzy sobie niczego bardziej, jak żyć w zgodzie z swymi sąsiadami.

Jeśli Rosya, mówi dalej *Köln. Ztg.*, mniema, że potrójne przymierze, którego węzły poprzednie okazywały nienawiści rosyjskiej tembardziej ścięśniło, da się, przez okazywanie teraz odmiennego usposobienia, znowu rozluźnić, to się myli bardzo. Niemcy trzymać się będą bezwzględnie przymierza swego z Austrią, jak i z trzecim swym sojusznikiem, a wszelkie względy dla innych mocarstw, z którymi żyć pragną w dobrych stosunkach, nie mogą nigdy przekraczać ram, zakreślonych istotą tego przymierza.

Z nieużywanej dotąd nazwy *Kronrath*, jaką nadano pierwszej radzie ministrów, która się niedawno odbyła w Charlottenburgu, zdaje się wynikać, że dotychczasowe rady ministrów, zwykłe *ministerrath* zwane, które się dotąd więcej dla firmy i wysłuchania zyczeń kanclerza odbywały, mają ustąpić teraz miejsca kolegialnym naradom ministerialnym pod przewodnictwem i ostateczną decyzją s. m. g. cesarza, tem bardziej, że on sam wprowadzenie tej nowej nazwy polecił.

W wyborach uzupełniających we Francji, wybrano w Marsylii (departament *Bouches du Rhône*) deputowanego Pyata, anarchiste, przeciw kontradylatom Hervé i Fonquier, nie głosowano zaś na Boulanger; w departamencie jednak *Aisne* nie uwzględniono celnictwa kadencji jego przez komitet plebiscytowy i padło tu na niego 45.089 głosów, przeciw 26.808 głosom, które uzyskał radkalista Doumer i 24.670 głosom, które oddane zostały na konserwatystę Jacquemart.

Wybratym przez to nie jest, bo nie jest wybie-

ralnym, zawarta zaś w tem głosowaniu demonstracja odnieść zapewne taki tylko skutek, że jeśli Rada śledcza wojskowa uzna, iż jenerał wykroczył przeciw karności wojskowej, prezydent rzeczypospolitej zatwierdzi wykreślenie jego z listy armii francuskiej.

O usiłowniach Nelidowa podaje telegram z Zofii następujące szczegóły: Nelidow żądał najpierw, aby Porta wezwała ks. Kobergskiego do opuszczenia Bułgarii. Porta odmówiła wyraźnie, podając za przyczynę, że książę nie zastosuje się do tego, a gdyby nawet, zniechęcony turbacjami, opuścił Bułgarię, ustanowiony tam niezawodnie tymczasowy rząd Stambulowa, jako jedynego, który porządek w kraju utrzymać zdoła, a na tem nie zyskałaby nie Rosya.

Nelidow miał potem znów wznowić propozycję, aby wysłać komisarza rosyjskiego i tureckiego do Bułgarii właściwej, a Rumelię wschodnią żeby Turcy obsadzili wojskiem aż do wyboru nowego księcia, ale wszystkie te propozycje były bezskutecznymi.

KORESPONDENCYA „CZASU”

Lwów 26 marca.

(Propaganda dziennikarska X. Siczynskiego przeciw ustawie drogowej. — Osuszenie bagien Olekskich, jako krajowe przedsiębiorstwo melioracyjne. — Sanckonowiana uchwała sejmowa o opłatach mytniczych).

Ustawa drogowa, wykonywana już bez żadnych trudności, znalazła w pośle X. Siczynskim specjalistę, który — gdzie tylko nadarza się sposobność — wraca do niej i omawia ją *per longum et latum* oczywiście ze swojego stanowiska społeczno-politycznego, w duchu aspiracji swojego stronnictwa, a w celu — Bóg wie jakim! Właściwie cel zdaje się być jasny, bo skoro ostatnie artykuły X. Siczynskiego ogłoszone w *Dile* uległy konfiskacji, jako podburzające ludność przeciw obowiązującej ustawie, to nie można przecież powiedzieć, że księdzę autorowi zależało tylko na przedmiotowym objaśnieniu wątpliwości i kwestyj spornych, na uspokojeniu umysłów i wdrożeniu reformy w znaczeniu poważnem. Jeżeli jednak konieczność wypadła położyć drażniącą formę artykułom tylko na karb niezręczności pisarskiej lub temperamentu księdza autora, aby utrzymać się w złudzeniu, że nie było i nie będzie w dalszym traktowaniu rzeczy celem jego: rozbudzać tąpione uprzedzenia i antagonizmy, to już konieczność trzeba w takim razie powiedzieć X. Siczynskiemu, że artykułami swoimi dowiódł nieznajomości rzeczy, nieznajomości rażącej u posła pociągającego na specjalistę drogowego. Albo tendencja więc z góry obrana, albo jakakrawa nieznajomość rzeczy może wydumaczyć fakt, że X. Siczynski w artykułach swoich nie wahał się dysproporcji spozstrzeżeń w jednej miejscowości co do prestacji drogowych zgeneralizować i użyć za podstawę całego rozumowania. Wskutek tego cyfry przezeń podane o ogólnej sumie wartości prestacji, o ich rozkładzie między gminy i obszary dworskie itd. są oczywiście zupełnie niepodobne do tego, co zawiera przygotowane już, ale niewprowadzone na porządek dzienny ubiegłej sesji sejmowej sprawozdanie drogowej komisji o znanym wniosku posła X. Siczynskiego. X. Siczynski, jako poseł, mający pretensję do szerszego zakresu inteligencji, powinien — jeżeli zamierza jeszcze dalej rozpisywać się o ustawie drogowej — zająć do pierwszego lepszego podreżnika administracji i przekonać się, że niemasz pod słońcem i nie be-

(S. K.) Dziś nadeszły z Rosji wiadomości potwierdzające najzupełniej przekonanie, że Rosya powzięła jaknajbardziej stanowcze postanowienie, utrzymania bądź co bądź — o ile to od niej zależy — pokój, nawet z poświęceniem, prawdopodobnie chwilowem, Bułgarii. Jednocześnie otrzymane z Petersburga listy zupełnie to samo mówią. Rosya, wedle tych listów, pozostawia obecnie Austrii wypowiedzenie tego, czego sobie życzy może w sprawie bułgarskiej i czekać będzie. Jeżeli Austria nie zrobi żadnego kroku do porozumienia, to Rosya nie nie przedsięwzięcie i znowu poczeka. Miedź się będzie na baczności i wojskowo przygotowywać, aby zaskoczona nie została, lecz do żadnego nie przystąpi działania. Tym sposobem, piszą w owych listach, na teraz pokój zapewnił, czy jednak taki stan rzeczy korzystnym będzie dla pokoju w przyszłości, o tem wątpliwa w Petersburgu, i wyrażają przekonanie, że porozumienie, do którego Rosya jest skłonna, byłoby nierównie lepszem i większe przedstawiałyby korzyści co do utrzymania pokoju na przyszłość.

Niemcy oczywiście w obecnych warunkach do wojny zdążyć nie mogą i muszą pragnąć utrzymania pokoju.

Austria wojny nikomu nie wyda. W chwili zatem, w której na czas jakiś opuszczam Wiedeń, i kiedy przypuścić można, że podczas Świąt nie ważnego nie zajdzie, położenie ogólne przedstawia się, pomimo tylu zaszyłych zdarzeń doniosłych, tak samo, jak w dniu, w którym po raz pierwszy zjadł do was pisałem. Przedstawia się ono jako

dzie podobno takiej ustawy drogowej, takiego wogóle systemu prestacji drogowych, którego nie można sprowadzić *ad absurdum*, biorąc za podstawę stosunki jednej tylko miejscowości lub chociażby całej okolicy. Z każdego takiego podreżnika może się X. poseł przekonać, że niema i nie będzie takiego systemu prestacyjnego, ani nawet takiej kombinacji systemów drogowo-prestacyjnych, która mogła rościć sobie prawo do nazwy utartej i wypróbowanej w praktyce. Wobec takiego stanu rzeczy podwójną odpowiedzialnością obciąża się książę poseł Siczynski, jeżeli niepomny niedawnych niesześcię sprowadzonych na całe gminy fałszywym przedstawieniem dążności i celów nowej ustawy drogowej, dziś wraca jeszcze ciągle do tego przedmiotu w sposób, który tylko dalej zamaga sprawę, ale jej nie wyjaśnia i pobudza do oporu, a nie do pogodzenia się z prawem obowiązującym.

Z pomiędzy projektów melioracyjnych, uchwalonych na zeszłorocznej sesji sejmowej, jeden obejmujący osuszenie bagien Olekskich dotąd nie przyszedł do skutku z powodu wątpliwości podniesionych przez ministerialny departament techniczny co do niektórych szczegółów wykonania. W pierwszej chwili zdawało się, że wątpliwości te, wymagające w każdym razie częściowego przeobrażenia operatu technicznego, spowodują odroczenie melioracji przynajmniej o rok jeden. Krajowe biuro melioracyjne zdołało jednak uchylić trudności tak szczegółowe, że sprawa może być wprowadzona w okres wykonania bez odnoszenia się do Sejmu i bez zmiany uchwalonego już projektu ustawy. Ministerstwo rolnictwa zafatowało krajowemu biurom melioracyjnemu, że rzecz tak ważnie obrót i wskutek tego p. minister rolnictwa już w preliminarzu tegorocznych państwowego funduszu melioracyjnego wstawił pierwszą ratę subwencji rządowej t. j. 8000 zlr.

Otrzymała sankcyjną uchwałę sejmowa, upoważniająca Wydział powiatowy w Skalacie do pobierania opłat mytniczych na drodze gminnej Podwołoczyska Grzymalów.

Wiedeń 26 marca.

(S. K.) Dziś nadeszły z Rosji wiadomości potwierdzające najzupełniej przekonanie, że Rosya powzięła jaknajbardziej stanowcze postanowienie, utrzymania bądź co bądź — o ile to od niej zależy — pokój, nawet z poświęceniem, prawdopodobnie chwilowem, Bułgarii. Jednocześnie otrzymane z Petersburga listy zupełnie to samo mówią. Rosya, wedle tych listów, pozostawia obecnie Austrii wypowiedzenie tego, czego sobie życzy może w sprawie bułgarskiej i czekać będzie. Jeżeli Austria nie zrobi żadnego kroku do porozumienia, to Rosya nie nie przedsięwzięcie i znowu poczeka. Miedź się będzie na baczności i wojskowo przygotowywać, aby zaskoczona nie została, lecz do żadnego nie przystąpi działania. Tym sposobem, piszą w owych listach, na teraz pokój zapewnił, czy jednak taki stan rzeczy korzystnym będzie dla pokoju w przyszłości, o tem wątpliwa w Petersburgu, i wyrażają przekonanie, że porozumienie, do którego Rosya jest skłonna, byłoby nierównie lepszem i większe przedstawiałyby korzyści co do utrzymania pokoju na przyszłość.

Niemcy oczywiście w obecnych warunkach do wojny zdążyć nie mogą i muszą pragnąć utrzymania pokoju.

Austria wojny nikomu nie wyda. W chwili zatem, w której na czas jakiś opuszczam Wiedeń, i kiedy przypuścić można, że podczas Świąt nie ważnego nie zajdzie, położenie ogólne przedstawia się, pomimo tylu zaszyłych zdarzeń doniosłych, tak samo, jak w dniu, w którym po raz pierwszy zjadł do was pisałem. Przedstawia się ono jako

zupełnie pokojowe, ale stan rzeczy w Europie nie się zmienić, mamy i mieć będziemy z nieograniczonym terminem — zbrojny pokój. Dziś obiegają na giełdzie pogłoska, że książę Bismark otrzymał jakieś rosyjskie oznaczenie, największe, jakie jeszcze otrzymał mógł.

Słusznie was przestrzegłem, że wymieniane już dziś cyfry kredytów na cele wojskowe, które mają być w Delegacyach wniesione, nie są dokładne. Rząd niewątpliwie zażąda nadzwyczajnych kredytów, ale dowiaduje się, że ich wysokość wcale jeszcze oznaczona nie została. Kredyta te zresztą będą miały prawdopodobnie na celu ogólne polepszenia w armii; nie mówię już o spiesznem opatrzeniu wojska w ośmiomilimetrowe karabiny, co niewątpliwie zapewniłoby jego wyższość nad armią uzbrojona w karabiny dawnego systemu, słyszę o zamiarze wiele pożądanego pomnożenia pułków kawalerii.

Ks. Klementyna opuszcza dziś wieczór Wiedeń, udając się na przód do Monachium, następnie do Paryża i Cannes; wspominają także o Brukseli, oraz że podróż dostojnej tej pani ma na celu zaciągnięcie bułgarskiej pożyczki. Podług komerażu wiedeńskiego wysiadła ona w *Hôtel Imperial* dlatego, że jest poróżniona z ks. Filipem Kobergskim wskutek przyjęcia przez księcia Ferdynanda tronu bułgarskiego.

Wiedeń 25 marca.

(Budżet na r. 1888).

† Komisya budżetowa przedłożyła przedwzorną Izbie poselskiej projekt ustawy finansowej na r. b. i budżet wydatków i dochodów austriackiej połowy monarchii na tenże rok, który rozstrząsał się szczegółowo. Według tego budżetu, ułożonego ostatecznie przez komisję na podstawie pierwotnego projektu rządowego i późniejszych dodatkowych przedłożeń rządu, wydatki i dochody mają ogółem 537,938,945 zlr.; ogół zaś dochodów, obrachowanych szczegółowo w budżecie, wynosi 516,716,585 zlr., preto przewyżka wydatków nad dochody czyli nie dobor 21,222,360 zlr.

Porównanie tego budżetu na r. b. z budżetami i zamknięciami rachunków z lat poprzednich wykazuje, że tak wydatki, jak dochody ciągle wzrastają. I tak zamknięcia rachunków wykazują, iż ogół wydatków w 1873 r. wynosił 398,851,429 zlr., ogół zaś dochodów 386,470,800 zlr., preto niedobór 12,380,629 zlr. (który pokryto częścią ogólnego zapasu kasowego). W r. 1877 wydatki wzrosły już do 428,701,320 zlr., zaś dochody do zlr. 388,130,334; niedobór 40,570,986 zlr. (który pokryto wypuszczeniem renty). W r. 1881 wydatki wynosiły 479,643,667 zlr., dochody 442,333,217 zlr., niedobór 37,310,450 zlr. (pokryty wypuszczeniem renty). W r. 1885 wydatki wzrosły już do 529,458,520 zlr., dochody do 524,575,779 zlr., niedobór 4,882,741 zlr. (pokryty wypuszczeniem renty). Wszystkie powyższe sumy wydatków i dochodów z lat poprzednich przytoczyłem nie według budżetów, ale według zamknięcia rachunków, preto nie są to wydatki i dochody preliminarne, ale rzeczywiste. Porównanie zaś zamknięć rachunków z budżetami w całym okresie ostatnich lat 12 (szczególniej zaś od czasu, gdy stronnictwa autonomiczne stanowią większość Izby i partję rządzącą, a minister Dunajewski ma zarząd finansów) wykazuje, że dochody rzeczywiste są znacznie większe od preliminarzowych w budżecie, mianowicie dochody z podatków nie stałych, gdyż przy układaniu budżetu postępuje minister i komisya budżetowa według zasady, że dochody lepiej jest obliczać za nisko niż za wysoko. I tak w budżecie na r. 1885 ogół dochodów obliczono na 504,961,699 zlr., a zamknięcie rachunków wykazało, że dochody w owym roku

— Toś waćpan był pod Chociem? — spytał

lucznik niezrównany. — Wierzę mi się nie chce, jak pomyślić, gdzieś waćpan nie był i czegoś nie dokazał.

Pan Zagłoba uśmieł się nieco i odrzekł:

— Nietylkom był, ale i ranę-m otrzymał, którą waćpanu ad oculos, jeśliś tak ciekaw, zaraz sprzenżentować mogę, ale na stronie, bo wobec pana Wołodyjowskiej chlubił mi się nią nie wypada.

Słynny lucznik wnet poznał, iż z niego zadzwiono, że jednak nie czuł się na siłach iść o lepszą z dowiepem pana Zagłoby, więc nie dopytywał więcej i zwrócił rozmowę.

— To, co waćpanstwo mówicie, to prawda — rzekł — jak człek zdaleka i słyszy ludzkie gadania: „Kamieniec nie opatrzon, Kamieniec upadnie” — to i strach bierze, a jak Kamieniec zobaczy, dalibóg otucha wstępnie.

— I jeszcze Michał będzie w Kamieńcu! — zawołała Basia.

— I pan Sobieski może sukurs przysłać!

— Chwała Bogu! nie tak źle z nami! nie tak źle! Ha! gorzej bywało, a nie daliśmy się!

— Choćby też i najgorzej było, rzecz w tem, żeby fantazyi nie tracić! Nie zjedli nas i nie zjedzą, póki duch żywie! — zakończył pan Zagłoba.

Pod wpływem tych radosnych myśli zamilkł, lecz to milczenie w bolesny zostało przerwane sposobem. Oto nagle do kolaski Basinie przysunął się z koniem pan Nowowiejski. Twarz jego, tak zwykle straszna i posepna, była teraz uśmiechnięta i pogodna. Zapatrzone oczy utkwił w skapany w blaskach słonecznych Kamieńcu i uśmiechał się ciągle.

Dwaj rycerze i Basia patrzyli na niego ze zdziwieniem, bo nie mogli zrozumieć, jakim sposobem widok twierdzy zdjął tak nagle wszelki ciężar z jego duszy, ów zaś rzekł:

— Pochwalone imię Pańskie! Siła było zmartwienia, ale ot i radość gotowa!

Tu zwrócił się do Basii:

— One obie są u wójta lackiego, Tomaszewi-

— Toś waćpan był pod Chociem? — spytał lucznik niezrównany. — Wierzę mi się nie chce, jak pomyślić, gdzieś waćpan nie był i czegoś nie dokazał.

Pan Zagłoba uśmieł się nieco i odrzekł:

— Nietylkom był, ale i ranę-m otrzymał, którą waćpanu ad oculos, jeśliś tak ciekaw, zaraz sprzenżentować mogę, ale na stronie, bo wobec pana Wołodyjowskiej chlubił mi się nią nie wypada.

Słynny lucznik wnet poznał, iż z niego zadzwiono, że jednak nie czuł się na siłach iść o lepszą z dowiepem pana Zagłoby, więc nie dopytywał więcej i zwrócił rozmowę.

— To, co waćpanstwo mówicie, to prawda — rzekł — jak człek zdaleka i słyszy ludzkie gadania: „Kamieniec nie opatrzon, Kamieniec upadnie” — to i strach bierze, a jak Kamieniec zobaczy, dalibóg otucha wstępnie.

— I jeszcze Michał będzie w Kamieńcu! — zawołała Basia.

— I pan Sobieski może sukurs przysłać!

— Chwała Bogu! nie tak źle z nami! nie tak źle! Ha! gorzej bywało, a nie daliśmy się!

— Choćby też i najgorzej było, rzecz w tem, żeby fantazyi nie tracić! Nie zjedli nas i nie zjedzą, póki duch żywie! — zakończył pan Zagłoba.

Pod wpływem tych radosnych myśli zamilkł, lecz to milczenie w bolesny zostało przerwane sposobem. Oto nagle do kolaski Basinie przysunął się z koniem pan Nowowiejski. Twarz jego, tak zwykle straszna i posepna, była teraz uśmiechnięta i pogodna. Zapatrzone oczy utkwił w skapany w blaskach słonecznych Kamieńcu i uśmiechał się ciągle.

Dwaj rycerze i Basia patrzyli na niego ze zdziwieniem, bo nie mogli zrozumieć, jakim sposobem widok twierdzy zdjął tak nagle wszelki ciężar z jego duszy, ów zaś rzekł:

— Pochwalone imię Pańskie! Siła było zmartwienia, ale ot i radość gotowa!

Tu zwrócił się do Basii:

— One obie są u wójta lackiego, Tomaszewi-

w, nosiły ogółem rzeczywiście 524,575.779 złr. W budżecie na r. 1886 dochody obrachowano na 507,833.841 złr., a wynosiły rzeczywiście 524,703.884. Wprawdzie także wydatki rzeczywiście bywały corocznie zwykle większe niż uchwalono pierwotnie w budżecie, bo prawie corocznie rząd zmuszony jest żądać uchwalenia wydatków i kredytów dodatkowych. Ale po zaprzętkowaniu przez rząd budżetu na r. b., zażądane przez niego dodatkowe kredyty komisya weigłała już w budżet przedwczoraj przez nią przedłożony. Ztąd wnosićby należało, że gdy dochody wpłyną w r. b. w większych rzeczywiście sumach niż obliczono w budżecie, niedobór w r. b. stanie się mniejszy, niż go obrachowano w budżecie na sumę 21,222.360 złr. Jednak nadzieję tę może c-balić konieczność p-kraya wydatków nadzwyczajnych, czynionych przez ministerstwo wojny dla zapewnienia państwu bezpieczeństwa.

W następstwie tego faktu, że dochody rzeczywiście są corocznie większe niż obliczono w budżecie, wzrosły zapasy kasowe; bo gdy w r. 1879 wynosiły ogółem 100 milionów złr., obecnie wynoszą przeszło 145 milionów złr. Dlatego minister skarbu wniósł, a komisya budżetowa wniosek jego przyjął, aby niedobór w r. b. wykazywany w budżecie na sumę 21,222.360 złr. pokryć częścią ogólnego zapasu kasowego. Wniosek ten komisya sformułowała jako ostatni artykuł projektu ustawy finansowej na r. b. i przedłożyła Izbie do uchwalenia.

Porównawszy budżet na r. b. z uchwalonym na r. z., widzimy, że obrachowano na r. b. większe dochody, niż na r. z.: 1) Z podatków bezpośrednich, które przynieść mają 100,935.000 złr., więcej o 1,867.000 złr. niż w r. z. (wydatki na pobór podatków bezp. średnich wynoszą tylko 618.400 złr.). 2) Z podatków konsumcyjnych dochód obliczono na 88,552.600 złr., więcej o 1,045.200 złr. niż w r. z. (dodać tu winienem, że w dochód z tych podatków nie wliczono zaproponowanego podwyższenia podatku od spirytusu, oraz że pobór podatków konsumcyjnych i zwrot ich przy wywozie za granicę przedmiotów opodatkowanych, t. j. i. i. wa, wódki, wina, cukru i t. d. wynosi 26,296.200 złr.). 3) Dochód z monopolu sprzedaży tytoniu obliczono na 75,462.900 złr., więcej o 2,12.900 złr. niż w r. z. (ponieważ zaś wydatki na zakup tytoniu, wyrób cygar itp. wynoszą 29,575.200 złr., przeto czysty dochód z monopolu tytoniowego wynosi 48,887.700 złr.). 4) Sklepy, taksy, nalezytości prawne 52,300.000 złr., więcej o 800.000 złr. niż w r. z. (wydatki na pobór tego dochodu obliczony jest w budżecie na r. b. na 1,182.000 złr., przeto czysty dochód z tego źródła 51,118.000 złr.). 5) Dochód z dróg żelaznych państwowych 41,121.980 złr., więcej o 1,435.063 złr. niż w r. z. (lecz wydatki na utrzymanie dróg żelaznych państwowych i ruchu na nich w roku bież. obliczono na 37,993.140 złr., przeto czysty dochód wynosi tylko 3,128.840 złr.). 6) Dochód z poczt i telegrafów 28,909.830 złr., więcej o 427.560 złr. niż w r. z. (lecz utrzymanie poczt, telegrafów i urzędów telegraficznych kosztuje 24,432.240 złr., przeto czysty dochód wynosi 4,477.590 złr.).

Natomiast w budżecie na r. b. obliczono dochody mniejsze niż na r. z.: 1) z cel w sumie 47,791.994 złr., mniej o 1,332.220 złr.; 2) z sprzedaży soli 20,278.000 złr., mniej o 169.000 złr. w r. z. (wydatki na wydobycie soli i na pobór dochodów z tego źródła obliczono na 2,983.500 złr.). Pomijam wszystkie inne mniejsze różnice w dochodach r. b. i r. z.

Ogół wydatków obliczono w budżecie na r. z. na 537,221.802 złr., a w budżecie na r. b. na 537,938.945 złr., przeto więcej o 717.143 złr. — Znaczniejsze różnice w wydatkach między budżetem na rok zeszły a rok bież. są następujące: 1) Na sprawy wspólne, t. j. na utrzymanie sił zbrojnych i sprawy zagraniczne uchwalono na r. z. 92,658.839 złr., a na r. b. 102,151.909 złr., więcej o 9,493.070 złr.; 2) na ministerstwo wyznań 6,749.585 złr., więcej o 480.345 złr., niż w r. z., z powodu podwyższenia kongruy przez ustawę; 3) na utrzymanie poczt i telegrafów więcej o 474.510 złr. w r. z.; 4) na zakupno tytoniu i admi-nistrację monopolu tytoniowego 851,200 złr.; 5) na pensye wysłużone 16,694.085 złr., więcej o 295.906 złr., niż w r. z.; 6) na procenta od długów państwa 128,971.770 złr., więcej o 8,775.385 złr., niż w r. z., a to z powodu, iż procenta od ogólnego długu państwa wzrosły o 2,747.000 złr. wskutek wypuszczenia 5-procentowej renty państwa dla pokrycia nadzwyczajnych wydatków na uzbrojenia, procenta zaś od długów, zaciągniętych

na budowę lub zakupno dróg żelaznych wzrosły o 6,869.592 złr.; 7) na umorzenie długów państwa 11,509.719 złr., więcej o 1,289.251 złr., niż w roku zeszłym.

W sprawozdaniu o budżecie komisya wyraziła zadowolenie ze wzrostu dochodów państwa z kilku źródeł, które już powyżej wymienilem. Lecz dodała, iż zadowolenie to zmniejsza się, gdy zwazymy, że te powiększone dochody użyte być muszą na opłatę wzrastających procentów od długów państwa. Sprawozdanie dalej przyznaje, że to zwiększenie długów spowodowanem zostało nadzwyczajnymi wydatkami w końcu r. z. i w r. b. na lepsze uzbrojenie armii, obrony krajowej i polityczne ruszenia. Dalej sprawozdanie zwraca uwagę Izby, iż wydatki zwyczajne na wspólne sprawy monarchii wzrastają ciągle.

Rozmaiłości Polityczne.

W sprawie rokowań między Watykanem a Rzymem czytamy w *Polit. Corresp.*:

Według wiadomości, jakie nas dochodzą od naszego korespondenta z Rzymu, utrzymującego czucie z watykańskimi kołami, otrzymał Papież w tych dniach własnoręcznie pismo cesarza Aleksandra III, do którego przynajmniej wielkie znaczenie. W piśmie tem miał Car dać ponownie wyraz wypowiedzianemu już z okazji zmiany roku w telegramie do Papieża życzeniu, aby pokojowe i normalne stosunki pomiędzy rządem rosyjskim a Kościołem katolickim w Polsce przywróceniu zostały. W kołach watykańskich oddają się nadziei, iż przywrócenie urzędowych dyplomatycznych stosunków między rządem petersburskim a Stolicą św., które od pewnego czasu są przedmiotem gorliwych rokowań, w bardzo bliskiej przyszłości urzeczywistnieniem zostanie.

Wbrew wiadomościom, jakoby rosyjski radca legacyjny p. Buteniew podczas swego niedawnego pobytu w Wiedniu omawiał z tamtejszym nuncyuszem apostołskim msgrm Galimbertim bieżące kwestye między Rosyą a Watykanem, zapewnia nas korespondent, iż Buteniew z nuncyuszem wcale się nie zetknął. Wspomniane rokowania od początku aż do tej chwili toczą się wyłącznie między msgrm Galimbertim a rosyjskim ambasadorem w Wiedniu ks. Łobanowem.

Do *Polit. Corr.* donoszą:

Z Sofii. Księżna Klementyna nie ma bynajmniej zamiaru bawienia długo poza granicami Bułgarii, spodiewają się owszem w Sofii rychłego jej powrotu.

Z Belgradu: W ministerstwie wojny ma być niebawem wyznaczoną komisya w celu zamiany dotychczasowej broni systemu Mauser-Koka na broń małego kalibru.

Z Bukaresztu: Szerzone wieści, jakoby Bratiano pozostał miał tylko w gabinecie aż do powrotu króla z Berlina, okazały się nieprawdziwymi. Wyjechał na najwidoczniej ze zdecydowanego stanowiska, jakie gabinet zaraz na pierwszym posiedzeniu Izby po powrocie króla zajął wobec kilku interpelacji wysłanych z łona opozycji. Wynikało to mianowicie z odpowiedzi danej Blarembergowi na interpelację w sprawie polityki zagranicznej, zarzucającą rządowi, że zamiast iść za popędem nęcné ludu i popierać dążności Rosyi i Francyi, skłania się raczej do dążności trójtęgo przymierza. Odpowiedź brzmiała, że rząd, bez względu na politykę, jakiej się inne rządy trzymają, strzeże tylko interesu własnego i tym się też jedynie w każdym razie i nadal powodować będzie, bez wprzęgania się prztem w czyje-kolwiek obce widoki.

Z Sofii. Powrót Stojłowa, dokładnie beznane-go z opinią Porty w sprawie bułgarskiej, wzbu-dził zaufanie w kołach zofijskich, że Porta nie-cie-go bardziej nie pragnie, jak żeby Bułgary nie troszczyła się za nadto o wszelkie kroki, jakichby nie mogła wymódł jeszcze dyplomacya pewnych mocarstw. Wynikło ztąd postanowienie, nie tylko nieodpisywania na ostatnią, notę w. wezrya, ale operania się i nadal stanowczo wszelkim nowym somacyom, jeśli by nastąpił miały.

Więci o zamiarze proklamow. nia niezależności Bułgarii powstały skutkiem artykułu *Swobody*, która myśl tę poruszyła. W kołach rządowych bułgarskich potępiają środek ten jako awantur-nicz, któryby tylko dalszym celem rosyjskim mógł

posłużyć za dogodny powód do energiczniejszego występowania.

Petersburg 25 marca. *Journal de St. Petersbourg*, wskazując na nowe, fałszywe wiadomości *Köln. Ztg.* co do finansów Rosyi, oświadcza pomiędzy innemi, że w drgniej połowie roku zeszłego kapitaliści zagraniczni wystąpili istotnie z propozycyą pożyczki, lecz oferty te nie zostały przyjęte, co nastąpiło nie wskutek warunków, postawionych przez kapitalistów, ale poprostu dlatego, że pożyczkę uznano za niepotrzebną. Rządy ciekają się do pożyczek wtedy, gdy uważają to za potrzebne, nie zaś wtedy, gdy to jest dogod-nem dla spekulantów. Jeszcze bardziej bezpod-stawnem jest twierdzenie *Köln. Ztg.* o usiłowaniach ze strony ministerium finansów zaciągnięcia za granicą pożyczki. Żadnych podobnych usiłowań ministerium nie robiło. (Aj. półn.).

Kronika miejscowa i zagraniczna.

Kraków 27 marca.

— Rada miejska odbędzie posiedzenie jutro we środę d. 28 b. m. o godz. 5 po południu. Na porządku dziennym są dwa wnioski komitetu Muzeum Narodowego, mianowicie: 1) o pozwolenie Zjednoczonemu Tow. przyjaciół sztuk pięknych na reprodukcję obrazu Józefa Brandta: „Na moście;“ 2) o przyjęcie od p. Ludwika Michałowskiego, jako daru, zbioru sztychów. Na porządku dziennym jest także sprawa kontraktu z drukarnią Koziańskiego i wezwa-nie do Rady szkolnej okręgowej, aby sporządziła wykaz osób stanu nauczycielskiego, zajętych przy szkołach krakowskich, który to wykaz ma być corocznie ponawiany, wydrukowany i wszystkim radcom miejskim rozdany. Sekcyja szkolna przedkłada Radzie do uchwały jeszcze drugi wniosek, dotyczący Rady szkolnej okręgowej, aby obsadzenie posad nauczycielskich odbywało się z większym pośpiechem, mia-nowicie, aby konkurs w ciągu dni 14, licząc od dnia wakansu każdego, był rozpisany. Na posiedze-niu przy drzwiach zamkniętych traktowane będą sprawy osobiste.

— Towarzystwo prawnicze krakowskie odbędzie dziś we wtorek d. 27 b. m. o godz. 6 wieczorem czwarte miesięczne zebanie.

— Namieśtnictwo redyptem z dnia 28 lutego b. r. zatwierdziło na podstawie przedłożonych statu-tów zawiązanie się „Klubu malarzy i rzeźbiarzy w Krakowie“.

— W Wielką Środę, W. czwartek i W. piątek o g. 4ej po południu chór Tow. św. Wojciecha odspie-wa w kościele Archieprzb. Najśw. Panny Maryi „La-mentacye,“ a w W. piątek o g. 7ej „Improperye“ Palestyny, „Miserere,“ Kołcho na głosy męskie i „Stabat Mater“ X. Gorczyckiego († 1734) na głosy mieszane.

— Koło artystyczno-literackie dla uczczenia pa-mięci przed rokiem zgasłego ś. p. J. I. Kraszewskiego urządził wieczorek d. 28 b. m. (we środę) z odczytem p. Adama Belskowskiego i wspólną kolacją składko-wą. Początek o godzinie 7ej wieczór — wpisowe na wieczerek 1 złr.

— B. biblioteka Jagiellońska otrzymała świeżo liczne dary do zbiorów swoich. P. Drożdżewicz, synowiec ś. p. X. Drożdżewicza, b. prof. uniw., podarował bi-bliotekę po tymże z 700 tomów złożoną. — P. Hen-ryk Bukowski nadesłał ze Szweyji, w dalszym ciągu darów swoich, broszury historyczne polsko-szwedzkie. Hr. J. Koziebrodzki podarował rzadki egzemplarz psal-terza, przekładu Wróbla z r. 1539. — Po ś. p. J. Brodowiczu otrzymała zbiór jego korespondencji i ry-cin. — Od Adama księcia Wiśniewskiego nadeszły korespondencye rodzinne dotyczące Mich. Wiśniew-skiego i relacya p. Ant. Wiśniewskiego z wieku XVIII (w odpisie). — P. H. Müldner stałe dostarcza od lat wiele czasopisma polskie wychodzące w Ame-ryce i inne publikacye amerykańskie. — Wreszcie p. Franc. Kraszewski oddał imieniem swej rodziny do zbiorów w szafie Kraszewskiego nieistniejące cen-ną korespondencję ś. p. J. I. Kraszewskiego, zawartą w 30 tomach oprawnych i 57 nieoprawnych, mogąca ogarniać w przybliżeniu do 50,000 listów. Listy te po ich uporządkowaniu chronologicznie i abecadło-wo, stanowią będą niewyczerpany materiał dla pra-cujących na polu współczesnej polskiej literatury. E.

— Do Stowarzyszenia nauczycielek, istniejącego bez przerwy od kilkunastu lat, przystąpiły od sty-cznia b. r. następujące osoby w charakterze człon-ków zwyczajnych: Burzyńska Helena, Chlebowska Ksawera, Dąbrowska Pelagia, Dumaire Marya, Fren-klowa Rozalia, Halaćńska Zofia, Janowska Malwina, Kopaczówna Aniela, Kopaczówna Zofia, Koziorowska Stefania, Łobaczewska Jadwiga, Owczarkiewiczówna Antonina, Pappée Franciszka, Pappée Joanna, Parvi Franciszka, Pohoska Ewelina, Różańska Marya, Stocz-kiewiczówna Helena, Świdarska Marya, Szeligewi-czówna Fryderyka, Znielkiewiczówna Władysława — ogółem 21 osób. Liczba wszystkich członków Stowa-rzyszenia nauczycielek wynosi obecnie 424.

— Zwyczajne posiedzenie Wydziału krakow-skiego Stowarzyszenia ochrony zwierząt odbędzie się dnia 28 b. r. we środę o godz. 6 1/2 wieczorem w ga-binecie fizycznym Wyższej Szkoły przemysłowej (ul. Golebia Nr. 20). Na porządku dziennym sprawa szpi-tała dla chorych zwierząt domowych.

— X. Józef Schmid, znany tujejszy kapelan woj-skowy, odznaczony został *expositorio canonicali*. X. Schmid bawi od 6 lat w Krakowie, a czas pe-wien był sekretarzem Towarzystwa rzemieślników pod wezwaniem św. Józefa.

— Z Uniwersytetu. P. Henryk Jastrzębiec Lgo-cki, rodem z Lgoty, w Galicyi, otrzymał dziś na tu-tejszym Uniwersytecie stopień Dra praw.

— Otrzymujemy następujące pismo:

Niżej podpisani akademicy, którzy w dniach 17, 18 i 19 marca zajmowali się rozdziałaniem żywno-sci dotkniętym powodzią na przestrzeni od Krakowa do Niepołomic, poczynili sobie za miły obowiązek, złożyć serdeczne podziękowanie i szczerę „Bóg za-plać“ pp.: Atlaslanderom w Pleszewie i pp. Ludwi-ko-m Borkowskim w Niepołomicach, za prawdziwie polską gościnność, z jaką byli przez nich podejmowani.

Równocześnie składamy szczerze podziękowanie na-czelnikowi żandarmeryi w Niepołomicach za łaskawe przyjęcie nas na nocleg.

Jankowski, słuch. med. Bannet, słuch. med.

— Młoda pianistka, panna Iza Boznańska, jak się dowiadujemy z dzienników lipekich, zwróciła powszechną uwagę świetną grą swoją na publicznym koncercie, odbytym w wielkiej sali w nowym gmachu słynnego konserwatorium. Donosimy o tem z tem większem zadowoleniem, że młoda artystka, jako ceka-tutejszego obywatela i inżyniera p. Adama Boz-nańskiego, zapewne w niedalekiej przyszłości powróci do Krakowa, gdzie już w roku ubiegłym na jednym z koncertów naszego „Towarzystwa Muzycznego“ nie-małe zyskała uznanie.

— Kalwaryja Zebrzydowska. Loteryja fantowa na korzyść straży ogniowej ochotniczej w Kalwaryi w d. 29 grudnia 1883 r. odbyć się mająca, urządzoną bę-dzie w Kalwaryi dnia 9 września 1888 r., poczem wy-nik ciągnięcia będzie rozlosowany w 8 dniach po cią-gnieniu. Nie odbyła się zaś dotąd z powodu, że nie-rozsprzedanych losów zaraz nie zwrócono i z powodu, iż na 3.200 losów dotąd sprzedano zaledwie 678, a zatem pozostaje do rozsprzedania jeszcze 2,522 po 25 centów. Bez względu jednak na wynik sprzedaży, losowanie w owym dniu w lokalu czytelnicy się odbędzie.

— Ujście solne 23 marca. Na dotkniętych powo-dzią otrzymał tutejszy komitet ratunkowy do dnia dzisiejszego następujące datki: X. Wl. Naturski z Gry-bowa 5 złr., miejska Kasa Oszczędności w Bochni 50 złr., p. Dieł z Ruchowice ze składki 37 złr., N. N. z Oświęcima przez p. Chwaliboga 100 złr., Wydział powiatowy bocheński 100 złr., składka od członków Wydziału powiatowego w Bochni 13 złr., składka od członków Rady powiatowej bocheńskiej 22 złr. — Wszystkim tym szlachetnym ofiarodawcom składa ko-mitet serdeczne „Bóg zapłać.“ Nadto składa komitet podziękowanie za pierwszą pomoc i troskliwé zajęcie się losem poszkodowanych staroście bocheńskiemu, p. Płazińskiemu, który przybył tu na miejsce, aby się naocześnie poinformować o naglącej potrzebie i przy-rzekł zasiłek z daru Najj. Pana.

Wystarczy to na zaspokojenie pierwszych niezbędnych potrzeb, lecz dalsza pomoc jest konieczną; bo ludności zalanych wiosek głód grozi. Powódź zasko-czyła ją tak nagle i w takich niebywałych rozmiarach, iż nie było sposobu cokolwiek uratować i za-bezpieczyć. Oprócz szkód w zrujnowanych budynkach i zniszczonych polach, zboże, ziemniaki i pasza dla bydła wszystko zgnojone.

Z powodu wysokiego stanu wody na Wiśle woda z zalanych pól nie może odpłynąć, a w razie więk-szego przybytku wody grozi nowym zalewem, gdyż o naprawie uszkodzonych wałów jeszcze obecnie nie można myśleć. Z domów woda wprawdzie ustąpiła, ale w mieszkaniach wilgoć i wyziewy nieznosne — mieszkający wybladli i mizerni: przerażenie, zimno, brak ciepłego pożywienia i troška o jutro zostawili na ich twarzach wyrznię ślady.

W imieniu wiec tych srodze dotkniętych ludzi ko-mitet zanosi gorącą prośbę do wszystkich szlachet-nych serc o łaskawe dalsze datki na ich wyzwie-nie i na zasiewy wiosenne.

— Ojciec święty zarządził opracowanie historii jubileuszu papieskiego. Historia ta ma pomiędzy in-nemi zawierać dokładną statystykę pielgrzymek, tekst adresów i wyliczenie darów. — Osobne odbitki tego dzieła w edycjach ozdobnych rozesłane będą człon-ko-m rodzin panujących.

— Z Wiednia. Bawią tu hr. Edwardowie Raczyńscy, również hr. Julia Braniacka, która, powracając z Cannes na święta, spotkała się tu z mężem. — Hr. Artur Potocki przybył dziś w poniedziałek z Krako-wa i udaje się wraz z hr. Feliksem Czackim, bra-tem kardynała, jutro do Rzymu, aby wykonać ostat-nią wolę zmarłego księcia Kościola. Towarzyszą mu hr. Sierakowscy.

— Dr Mackenzie ma niemałe ciągnąć zyski z oko-liczności, w których się znajduje. Najpierw wygra-dzany jest po królewsku przez dwór berliński, następnie platny jest również po królewsku przez trzy, czy cztery wielkie dzienniki angielskie i amerykań-skie, do których koresponduje; niedość na tem, cią-gnie jeszcze — jak twierdzą — zyski z reporterów całego świata, a nawet podobno i za to, że wska-zuje im godziny, w których wyprowadza cesarza na przechadzkę do oranżeryi, lub gdzieindziej, tak aby owi reporterzy mogli urzędz dostojnego pacyenta. To też ktoś już powiedział, że jakim jest lekarzem Ma-ckenzie, tego jeszcze wiedzieć nie można, ale to pewna, że się okazał pierwszorzędny — dyplomata.

— Z ślubiny królewicza szwedzkiego Oskara z panną Ebbą Munck, jak już donieśliśmy, odbyły się d. 16 b. m. w Bournemouth. Z powodu śmierci cesarza Wil-helma zaniechano wszelkiej publicznej manifestacyi na życzenie królowej szwedzkiej. Do „kościółki“ św. Ste-fana wstęp został publiczności dozwolony, a tylko część nieznaczna świątyni była dla gości weselnych zarezerwowana. Księżna Albany i duńska następczyni tronu zajęły miejsce z prawej strony królowej szwedzkiej, nadto obecnymi byli królewicze szwedzcy Karol i Eugeniusz, oraz porucznik Munck, brat panny młodej, którą prowadził do ołtarza ojciec, pułkownik Munck.

— Dnia 26go marca pochmurno, po południu mały deszcz; term. od 08 doszedł do 10-5 C. Baromet-nisko; o godzinie 7ej rano d. 27go stan jego był 728.2 millim., term. 6-5 C. — Wiatr wschodni.

— We środę d. 28go marca: ś. Sykstusa pap. w.

Ruch umysłowy i artystyczny.

Na Wystawę Zjednoczonego Tow. Przyj. Sztuk Pięknych nadeszły: Wildstossera „Portret mężczyzny,“ Witkowski „Umizgi,“ Reynzera „A la chineise“ (pastel), „Madonna“ (pastel); Bryniarskiego „Dawny gmach ratusza krakowskiego,“ Fabiańskiego „Frag-ment z kościoła św. Barbary,“ Tomkiewicza „Por-tret damy,“ Dauna „Kościuszko“ pop. z gipsu; Le-wandowskiego „Bażanty“ madalioz z terrakoty, „Stu-piorki“ medalion z terrakoty; Różniatowskiej „Staru-szka“ pop. z gipsu.

Leon XIII Papież i dary jubileuszowe, z fotografią Ojca św. w stroju pontyfikalnym, skreślił X. Ignacy Polkowski. Kraków 1888, 8°, str. 95.

Ciekawa to i nader interesująca a na czasie wyda-na książeczka. Zdobi ją piękna fotografia Ojca św., ubranego do Mszy jubileuszowej w kosztowne dary, złożone z okazji jubileuszu. Zawiera następu-jące rozdziały: *Lumen de coelo* — Światło z nieba — Miejsce rodzinne Ojca św. i rodzina jego — Nad-ziaadowie — Carpineto — Matka Papieża — Lata młodości — Pierwsza Msza — Benewento — Peru-gia — Nuncyatura w Brukseli, Londynie i Paryżu — Areybiskupstwo w Perugii — Konklawie — Poli-tyka Leona XIII — Życie wewnętrzne w Watyka-nie — Apartament Papieża — Prace Jego — Allo-kuoye, enyklikki, listy apostołskie, dekreta Ojca św., chronologicznie spisane.

Część druga od str. 62 obejmuje bardzo obszerny spis darów, złożonych Ojcu św. w tym porządku: Dary od rodziny i dworu papieskiego, od monarchów i panujących, z Rzymu i Włoch, od biskupów i dyc-ezji, od stowarzyszeń, zakonów, bractw, od miast i osób prywatnych.

Mysł ułożenia takiego dziełka w obecnej chwili bardzo szczególna zwłaszcza dla patników, udających się do Rzymu. Pierwsza to wreszcie w tym kie-runku obszerniejsza publikacya polska o Leonie XIII.

W sprawie inkwizycyi. Pod tym tytułem wydał L. Gliuzis szkic historyczny, wyjaśniający genezę inkwizycyi i jej właściwe w dziejach znaczenie. Wiele błędnych mniemań, szeroko rozpowszechnionych, prostuje ta broszura, wykazując, jak terroryzm inkwi-zycyjny był potężnym środkiem w rękach absolutyzmu, wyszukującego swoje stanowisko wobec Kościoła. Broszurka ta, czytająca się przyjemnie, pouczająca, sprzedaje się na dotkniętych wylewem włosian.

Geografia popularna. Nakładem księgarni H. Olaw-skiego w Warszawie wyszedł zeszyt I dzieła: „Geo-grafia popularna czyli ziemia w malowniczych obra-zach.“ Dzieło to zawierać będzie opisy najcenniejszych krajów, ludów i miejscowości, opracowane według najnowszych źródeł i najcenniejszych autorów. Redakcyą wydawnictwa kieruje Dr Władysław Wi-cherkiewicz. Zadaniem dzieła, według prospektu, jest przedstawić całokształt ziemi w charakterystycznych obrazach i rysach. Wydawnictwo, oprócz map geo-graficznych, zawierać będzie tabele geograficzno-sta-tystyczne, oraz rysunki typów ras ludzkich. „Geogra-fia popularna“ wychodzi w zeszytach tygodniowych. Całość obejmie 40—50 zeszytów, a każdy zeszyt kosztować ma 15 kop.

Misyj katolickich zeszyt czwarty zawiera: Tybet: Nowe przesładowanie. Zniwiecenie misyi w Batang; Chiny: Mężny wyznawca, obrazek z ostatnich dni. Męczeństwo chrześciana Wawrzyńca Szung; Chre-ścianstwo na wyspach Filipińskich: II. Zaprowadze-nie chrześciana na Filipinach; Z Korei: Chre-ścianka Kolomba, zdarzenie ze świeżych przesładowań wiary; Misyje OO. Kapucynów. VIII. Działalność si-syjna OO. Kapucynów w Salzburgu, w krajach Nad-reńskich, Anglii, Szkocyi, Holandyi, Berberyi, Malcie i Maroku; Z dziennika O. Courtois T. J., misyona-ryzmu Zambezie (c. d.); Sw. Piotr Klawer, Apostoł Gu-rzynów: I. Pochodzenie św. Piotra. Jego wychowanie i postęp tak w naukach jak w cnotach. Poznaje za-ko-n Towarzystwa Jezusowego i wstępuje w Tarrago-nie do nowicyatu. II. Klawer w nowicyacie. Pielgrzy-muje do Montserratu i składa śluby zakonne. W Ge-ronie odbywa studia retoryczne; Wiadomości bieżące z misyi. Drzeworyty: Tybet: Zakład misyjny w Pe-dong, podług fotografii; Z wysp Filipińskich: Staro-żytne urny znalezione w grocie Pamin-Taan na wy-spie Lugon, podług fotografii. Gworazki i lizka dre-wniana, jakich używa plemię Igorotów; Wyspy Fi-lipińskie: Ulica „Escolta“ w Manili, podług fotogra-fii; Miasto „La Valette“ z warownią „San Elmo,“ stolica Malty i dawne gniazdo „Maltaińskich rycezy,“ podług fotografii; Chiny: Bożki opiekuńcze, podług fotografii; Bogowie porywający male dzieci, podług fotografii; Madagaskar: Porucznik malagaski z armii królowej Ranawalony, podług rysunku O. Taix; Zam-beza: Świeżo zatknięty krzyż Chrystusowy w posia-dłościach Muchengi; Uroczysko pogan w Bosomie; Kochinchina: Fu-Lok, wielki mandaryn Ong Tong-Dog, pogromca buntowników, podług fotografii nade-słanej przez X. biskupa Van Camelbeke.

Kwesta wielkanocna.

Rada Ogólna krakowskiego Towarzystwa Dobroczynności.

Na mocy pozwolenia J.W. Prezydenta m. Kra-kowa z d. 18 marca 1888 r. L. 4948, zbierać będą jałmużnę na rzecz ubogich pod opieką To-warzystwa Dobroczynności zastających następują-ce uproszone Damy:

W kościele katedralnym na Zamku
w piątek
od 9 do 12 Katarzyna z hr. Braniackich hr. A-damowa Potocka.
„ 12 „ 1 Aniela z hr. Potockich hr. Zamoyska,
„ 1 „ 2 Eliza z Stepkowskich Jaroszyńska.
„ 2 „ 3 Róża z Żółtowskich Czorbowa.
„ 3 „ 4 Eliza z Stepkowskich Jaroszyńska.
„ 4 „ 7 Katarzyna z hr. Braniackich hr. Ada-mowa Potocka.

w sobotę
od 9 do 11 Zofia z hr. Potockich hr. Zamoyska.
„ 11 „ 12 Eliza z Stepkowskich Jaroszyńska.
„ 12 „ 1 Aniela z hr. Potockich hr. Zamoyska.
„ 1 „ 3 Róża z Żółtowskich Czorbowa.
„ 3 „ 4 Eliza z Stepkowskich Jaroszyńska.
„ 4 „ 6 Katarzyna z hr. Braniackich hr. Ada-mowa Potocka.

w kościele Najświęt. Maryi Panny
w piątek
od 9 do 11 Eufemia z Kaczmarek Gwiazdo-morska.
„ 11 „ 1 Józefa z Rosenzweigów Feintuchowa.
„ 1 „ 3 Józefa z Wołańskich Riedmillerowa.
„ 3 „ 5 Józefa z Rosenzweigów Feintuchowa.
„ 5 „ 6 Józefa z Jahnów Gwalewska.

w sobotę
od 9 do 11 Eufemia z Kaczmarek Gwiazdo-morska.
„ 11 „ 1 Józefa z Rosenzweigów Feintuchowa.
„ 1 „ 3 Józefa z Wołańskich Riedmillerowa.
„ 3 „ 5 Józefa z Rosenzweigów Feintuchowa.
„ 5 „ 6 Józefa z Jahnów Gwalewska.

W kościele św. Anny
w piątek
od 9 do 11 Piotrowa Lipkowska.
„ 11 „ 12 Księżna Windisch-Graetz.
„ 12 „ 1 z Lempińskich Koźmianowa.
„ 1 „ 2 Lucyna Hallerowa.
„ 2 „ 3 Wanda z Sulistowskich Roemerowa.
„ 3 „ 4 Olga Miączyńska.
„ 4 „ 5 Hr. Iza z hr. Tyszkiewiczów Tysz-kiewiczowa.
„ 5 „ 6 Marya z Marszałkowiczów Tolłoczko.

w sobotę
od 9 do 10 Anna z Zakaszewskich hr. Potocka.
„ 10 „ 12 Marya Van den Hoff.
„ 12 „ 1 z Lempińskich Koźmianowa.
„ 1 „ 2 Lucyna Hallerowa.
„ 2 „ 3 Wanda z Sulistowskich Roemerowa.
„ 3 „ 4 Marya z Tomkowiczów Antoniewiczowa.
„ 4 „ 5 Hr. Iza z hr. Tyszkiewiczów Tysz-kiewiczowa.
„ 5 „ 6 Marya z Marszałkowiczów Tolłoczko.

W kościele św. Barbary
w piątek
od 9 do 10 Zofia z hr. Ryszczewskich hr. Wo-dzicka.

— Niech żyje obrońca nasz! Najslawniejszy ka-waler!

— Vivat Wołodjowski! vivat!
Basia słuchała, i serce jej rosło, bo nie może być miłszego niewieście nad sławę męża, zwa-ższcza, gdy brzmia nia usta ludzkie w wielkim grodzie.

— Ty tu ryceerzy — myślała Basia — a prze-cie żadnemu nie krzyczą, jeno mojemu, jeno Mi-chalowi.

I sama miała ochotę zakrzyknąć z chórem: vivat Wołodjowski! — lecz pan Zagłoba reflek-tował ją, iż powinna zachować się, jak na do-stojną persónę przystoi, i kłaniać się na obie stro-ny, właśnie jak czynią królowe, wjeżdżające do stolicy.

Sam się też kłaniał, to czapka, to ręką, a gdy znajomkowie i na jego cześć poczęli wiwatować, wówczas zwał się do tłumów:

— Mości panowie! Kto Zbaraż wytrzymał, wy-trzyma i w Kamieńcu!

Wedle instrukcyi Wołodjowskiego, orszak za-jechał przed nowo wybudowany klasztor Panien Dominikanek. Miał ci mały ryceerz swój własny dworek w Kamieńcu, ale że klasztor leżał w miej-scu zacisznem, do którego kule działowe z tru-dnością mogły dochodzić, wolał więc w nim Baskę swoją miłą

